

3. Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові / О.М. Сліпущко – Львів : Астролябія, 2003. – 608 с.

*Науковий керівник: Стецик Х.М.,
канд. філол. наук*

УДК 81.337.442 (043.2)

Чернецький Д.О.

*Коледж інформаційних технологій та землевпорядкування
Національного авіаційного університету, Київ*

ОСОБЛИВОСТІ МОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ ГЕОДЕЗИЧНИХ ТЕРМІНІВ У СТУДЕНТІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ»

В умовах сьогодення інтенсивний розвиток інформаційних та комп'ютерних технологій активно стимулює появу нових термінів та сприяє пошуку вже наявних лексичних відповідників в інших мовах з метою збагачення та вдосконалення власної.

Однією з найбільш динамічних і вразливих у цьому сенсі сфер людської діяльності є галузь геодезії, яка в свою чергу тісно пов'язана з математикою, фізикою, радіоелектронікою, радіотехнікою, геофізикою,

астрономією, картографією, географією, геоморфологією, геоінформатикою. Актуальність дослідження полягає у відсутності комплексного підходу щодо вивчення способів та особливостей перекладу термінології геодезичної спрямованості з іноземної (англійської) мови українською.

Як зазначають дослідники до іноземних термінів висувається ряд вимог, які є формоутворюючими для дефініції, серед яких слід назвати однозначну відповідність терміна поняттю, відповідність лексичного значення терміна позначеному ним поняттю, системність, раціональну стислість, словотворчу (дериваційну) здатність і мовну правильність. Для коректного перекладу терміна важливо знати його словотвірну і морфологічну структуру та семантичні відмінності від загальнонародних слів.

Однією з найбільших проблем перекладу англійських термінів у текстах геодезичної спрямованості є проблема міжгалузевої та внутрішньогалузевої омонімії. Щоб запобігти помилкам, пов'язаним з омонімічною природою терміна, перекладач має володіти фоновими знаннями у суміжних з геодезичною сферою (вищезгаданими) галузями, бути обізнаним у тематиці конкретного завдання, щоб уникнути вибору неправильного варіанта перекладу терміна.

Під час здійснення перекладу термінів геодезичної галузі часто звертаються до граматичних і лексичних трансформацій. Серед граматичних трансформацій можемо виділити активне використання пермутації (перестановки), коли іменник із препозиції стає в постпозицію за означуване слово (лінія візирна – sightline, мікроскоп шкаловий – scalesmicroscope).

Таким чином, до особливостей перекладу термінів геодезичної спрямованості належать: пошук лексичного відповідника, транскодування, калькування та антонімічний переклад у сукупності з такими граматичними трансформаціями, як пермутація, субституція, додавання та вилучення.

Список літератури

1. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми : [навч. посібник] / В.І. Карабан. – 4-е вид., випр. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 576 с.
2. ДСТУ 2393-94. Геодезія. Терміни та визначення (Чинний від 01.01.95). – К.: Держстандарт України, 1994. – 62 с.
3. Рошин О. М. Цікава геодезія. – К.: Рад.шк., 1973. – 160 с.
4. Словник-довідник з кадастру, геодезії та моніторингу природних ресурсів / За ред. Л.М. Перовича. – Львів: Вид-во ДУ “Львівська політехніка”, 1998. – 170 с.
5. Словник іншомовних слів / За ред. О.С. Мельничука – К.: Головн. Ред. Укр. Рад. Енцикл., 1977. – 776 с.

*Науковий керівник: Слинко І. І.,
вчитель англійської мови*

УДК: 398.831(043.2)

Шаповалова С.В.

ЗАСАДИ ЕТНОПЕДАГОГІКИ В УКРАЇНСЬКИХ КОЛИСКОВИХ

Коліскові пісні передають глибоко особисті думки, почуття, переживання. Крім особливого змісту, колісанки вирізняються з-поміж інших поетичних творів ще й своєрідними фонетичними, лексичними та синтаксичними засобами. Домінуючим засобом поезики коліскових пісень є повтори, які підсилюють експресивність творів. Повтори використовуються дво-, три-, і чотириразові:

*Повій ти, тихий вітрочку,
Розколиши колісочку,
Розколиши колісочку,
Нехай колише дитиночку [1, с. 62].*

Характерним для українських коліскових є повторення лексем. Найбільш вживаними є: «кіт», «сонко», «дрімко», «дитя». Подібне повторення реалізується й через словотворчі засоби (суфіксальний, префіксальний):

*Коту, коту, котусю,
Займи нащу телусю...
Скавав котик по плотку
В червоному кобітку [1, с. 42].*

Специфікою коліскових вважають наявність характерних заспівів, які по суті є ритмічним повторенням звертань: «Ой спи, сину, спи, дитино, устань здоровенький», «Та ой люлю, маленькоє, Люлю маленькоє». Найчастіше повторюються, як бачимо, варіації слова «люлі», яке зустрічається як заспів чи рефрен у піснях інших жанрів, зокрема календарно-обрядових. Заспів «люлі-люлі» чи його численні похідні – «люлесі», «люлечки», «люлята»), а також розспівування в ритмі гойдання коліски «баю-баю», «а-а-а, а-а-а» нерідко є його обов'язковою організуючою частиною і пов'язані з першим рядком римою:

*Ой ну, люлі, да люлешу,
Наваримо да кулешу
У новенькому горці
Маленькому дитяті [1, с. 42].*